

at naar det ærede Medlem udtalte, at jeg havde hittret, at Folketirken skulde omfatte alle Statens Borgere, saa glemte det ærede Medlem at tilføie, hvad jeg tilføiede, nemlig det hele Samsfund, som slutter sig sammen i een Tro, den Tro, som Folketirken forkynder. Den sidste Sætning, som jeg nu tilføiede, udtalte jeg ganske vist ikke dengang, men den første fremførte jeg. Det er dette, jeg mener, at Folketirken skulde være saaledes, at den kunde omfatte alle de Medlemmer, som slutte sig om een Tro. Egeoverfor hvad det ærede Medlem i saa Henseende httrede, skal jeg kun tillade mig den Bemærkning, at for mig har det altid staaet saaledes, at Historien lærer, at Frihed i Troessamsfundene ikke har splittet disse ad, men at det tværtimod er for megen Tvang i Troessamsfundene, der har adspiltet dem, og at det er dette, der har givet Anledning til de store Kampe i religiøse Henseende. Saaledes har jeg ibetmindste opfattet Forholdet. Er denne min Tanke ikke rigtig, har jeg taget feil, saa skal jeg bøde mig. Forøvrigt maae vi jo vist indrømme, at der allerede er bestemte Tilfælde, hvor Mænd, der i Grunden med Kjærlighed have sluttet sig til den Tro, Folketirken forkynder, ere traadte ud af den; det kan vist ikke nægtes, at der er bestemte Exempler i saa Henseende, og det kan vel heller ikke nægtes, at der gives Tilfælde som tyde paa, at man kan frygte noget Lignende, nemlig at Folk, der vistnok omfatte den Vere, Folketirken forkynder, med den inderligste Kjærlighed, kunne staae paa Nippet til at træde ud af Folketirken, fordi de ikke der finde den Frihed, som de fordrer. Vel kan man ikke i et Samsfund indrette sig efter hvert enkelt Individets Anskuelse; thi saa ophører ligesom Samsfundet, — Samsfundet kan nemlig ikke bestaae, naar den Enkelte ikke vil underordne sig Samsfundets Ordenen — det seer jeg meget godt, men jeg seer paa den anden Side ogsaa, at hvad man gjør gjældende i Almindelighed med Hensyn til Statsamsfundet, kan man ikke gjøre gjældende med Hensyn til Troessamsfundet. Der er her nemlig den store Forskiel, at jeg kan træde ud af Troessamsfundet, men ikke ud af Statsamsfundet. Dette beviser allerede, at der maa være store Forskieligheder mellem

Troessamsfundet og det almindelige Statsamsfund.

P. Olsen: Jeg havde ikke betænkt iafsten at tage Ordet i denne Sag, men der er faldet nogle Ytringer fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), som dog foranledigede mig dertil. Vi maae huske paa, at den foreslaagende Sag har en lang, og jeg kunde fristes til at sige, en meget forunderlig Historie. Jeg troer ikke, at det er af Væstendehed af de ærede Forslagstillere, at de have affattet § 2, som den er; thi, det var først efter mange Kampe, at vi opnaaede at faae saa Meget sat igjennem, som § 2 indeholder. Naar der deri tales om Misbrug, troer jeg ikke, at man har tænkt sig Misbrug ved selve Udførelsen af Radderens, men Grunden til, at man fik denne Bestemmelse ind, var den forunderlige Uvngstelse, som gjorde sig gjældende, at Sognepræsterne, naar man fik den omhandlede Tilbællelse, skulde reise saameget udenfor deres Sogne, at de aldeles forsømte deres Gjerning indenfor diisfes Grændser. Derfor vilde man have den Bestemmelse ind, at Biskoppen skulde kunne tage en saadan Tilbællelse tilbage, naar det befandt, at Sognepræsten var mere udenfor sit Sogn end indenfor det. Jeg frygtede ikke for, at Sligt skulde blive Tilfældet; og havde derfor ikke Noget imod denne Bestemmelse, men som Sagen har udviklet sig, og som Biskopperne have opfattet denne Bestemmelse — den indeholdes nemlig allerede i den kongelige Anordning — tilstaaer jeg, at jeg har stor Betænkelse ved den; jeg tilstaaer, at Loven, som den er affattet, er utilfredsstillende for mig. Ikkebestemte agter jeg at stemme for den og opfordrer ærede Medlemmer til at gjøre det Samme. Navnlige opfordrer jeg det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) til at lade være at stille Endringsforslag; thi det Gnest, som vilde resultere deraf, vilde være, at Loven heller ikke denne Gang kom ud. — Naar det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (Møller) har meent, at denne Lov vilde være en Forhindring for videre-gaaende Love i samme Retning, tilstaaer jeg, at jeg har næret den samme Betænkelse, jeg